

**การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
กรณีศึกษา กลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติ บ้านคีรีวง ตำบลกำโลน
อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช***

GROUP MANAGEMENT UNDER THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY
ECONOMY CASE STUDY OF NATURAL COLOR THIAN BATIK PATTERN
GEOUP, KHIRIWONGVILLAGE, KAMLON SUB-DISTRICT LAN SAKA
DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

อรรถพงษ์ ศรีนวลดี

Atthapong Srinualdee

นริทิพย์ ทิตพฤกษ์

Nareetip Tittapuk

จิตติมา ดำรงวัฒนะ

Jittima Damrongwattana

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

E-mail: jittima_dam@nstru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพัฒนาการเกิดกลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติ 2) ศึกษาสภาพปัญหาของกลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติ 3) ศึกษาการบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา กลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติ บ้านคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยกำหนดวิธีวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์ โดยเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติ จำนวน 3 คน ซึ่งทุกคนเป็นคนที่ทำงานอยู่ภายในกลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติ บ้านคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราชมาเป็นระยะเวลาหลายปี 2) กลุ่มส่งเสริมและสนับสนุนการทำผ้าลายเทียนบาติก ซึ่งเป็นผู้ซื้อสินค้าจากกลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติบ้านคีรีวง โดยนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสรุปเป็นภาพรวม ผลการวิจัย พบว่า 1) พัฒนาการเกิดกลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติ ได้แก่ ขั้นตอนการก่อตัวของกลุ่ม ขั้นตอนการปฏิบัติ ขั้นตอนการขยายตัวของกลุ่ม และ ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของกลุ่ม 2) สภาพปัญหาของกลุ่มอาชีพเพื่อธุรกิจชุมชน พบว่าสภาพปัญหาด้านการผลิต ด้านบรรจุภัณฑ์ ด้านการตลาด และปัญหาด้านการบริหารจัดการกลุ่ม 3) การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา กลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติ บ้านคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การบริหารจัดการกลุ่มด้วยความพอประมาณ, การบริหารจัดการกลุ่มด้วยความมีเหตุผล, การบริหารจัดการกลุ่มด้วยการมีภูมิคุ้มกัน, การบริหารจัดการกลุ่มด้วยการมีความรู้ และการบริหารจัดการกลุ่มด้วยการมีคุณธรรม

คำสำคัญ: การบริหารจัดการกลุ่ม, การมีภูมิคุ้มกัน, เศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The purposes of this research article are to 1) study the development of the occupation group making natural colors wax textile drawing on batik clothes, 2) study the problem conditions of the occupation group making natural colors wax textile drawing on batik clothes, 3) study group management under the Philosophy of Sufficiency Economy by a case study with the occupation group making natural colors wax textile drawing on Batik clothes in Khiri Wong Village, Kamlon Sub-District, Lan Saka District, Nakhon Si Thammarat Province. The researcher determined a qualitative research method using interviews with samples from purposive sampling. They can be divided into two groups: 1) The occupation group making natural colors wax textile drawings on Batik clothes, which includes a total of 3 people, all of whom are working within the occupation group making natural colors wax textile drawings on Batik clothes in Khiri Wong Village, Kamlon Sub-District, Lan Saka District, Nakhon Si Thammarat Province for many years; 2) The group of promoters and supporters of the occupation group making natural colors wax textile drawing on Batik clothes include people who purchase products from the occupation group making natural colors wax textile drawing on Batik clothes in Khiri Wong Village. They were analyzed using content analysis and summarized as a whole. The results of the research indicate that 1) The development of the occupation group making natural colors wax textile drawings on Batik clothes includes the formation stage of the group, the practice stage, the group's expansion stage, and the group's participation stages. 2) Problem conditions of the occupation groups for community business were found to have production problems, packaging problems, marketing problems, and group management problems. 3) Group management under the Philosophy of Sufficiency Economy by a case study with the occupation group making natural colors wax textile drawings on Batik clothes in Khiri Wong Village, Kamlon Sub-District, Lan Saka District, Nakhon Si Thammarat Province, found that group management was managed with moderation, reasonableness, self-immunity, knowledgeableness, and morality.

Keywords: Group Management, Self-Immunity, Sufficiency Economy

บทนำ

กลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติ บ้านคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่นี้เป็นกลุ่มทำผ้าบาติกสวย ๆ จากสีธรรมชาติ ได้จากสีใบไม้ และพวกเปลือกผลไม้ต่าง ๆ สีที่ได้จึงมีความสวยงามแบบธรรมชาติ ผ้าที่มีหลากหลายลาย สีสันสดใส นำมาประยุกต์เป็นเสื้อผ้า กระเป๋า หมวก จำหน่ายในศูนย์โอท็อปชุมชนและสนามบินนครศรีธรรมราช ตลาดนัดจตุจักร กระบวนการสร้างความรู้ของกลุ่มลายเทียน เกิดจากการที่มีผู้นำที่มีความคิดริเริ่มโดยที่ตนเองมีความรู้ และเกิดความรู้สึกละอายความรู้ที่ได้เรียนมาเกี่ยวกับลายเทียน จากนั้นชักชวนให้บุคคลอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วม และถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิกภายในกลุ่มจนสามารถสร้างเป็นรายได้ให้แก่ครอบครัวและชุมชน โดยมีแนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและเลือกวัสดุธรรมชาติที่หาได้จากภายในชุมชน เมื่อกลุ่มมีความมั่นคงและสมาชิกมีความเข้มแข็ง จนได้เกิดการบวนการสร้างความรู้ที่สามารถจัดเป็นแหล่งการเรียนรู้แก่บุคคลภายนอก สามารถเข้ามามีส่วนร่วม เรียนรู้วิธีการทำลายเทียนบาติกสีธรรมชาติ ซึ่งความรู้ในกลุ่มเริ่มจากคนหนึ่ง ๆ เป็นความคิดเล็ก ๆ ที่ส่งต่อจนเกิดการรวมกลุ่มและสร้างเป็นรายได้

เสริมแก้ครอบครัวจนก่อตัวเป็นกลุ่มใหญ่ที่มีผลต่อชุมชนและปัจจุบันเป็นที่รู้จักทั่วประเทศ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2551)

กลุ่มลายเทียนบาติกเป็นกลุ่มที่ร่วมกันทำกับคนในครอบครัว มาสู่กลุ่มที่เป็นที่รู้จักและเป็นที่เพื่อให้ผู้คนได้เข้าไปเรียนรู้ศึกษาวิธีการทำ การนำวัสดุที่มีในท้องถิ่นมาผลิตผ้าบาติกสีธรรมชาติและไม่เป็นการทำลายสิ่งแวดล้อม การนำวัสดุธรรมชาติมาทำการย้อมผ้าบาติกที่เขียนด้วยลายเทียนจึงไม่ใช่ประโยชน์อย่างเดียว แต่เป็นการอนุรักษ์รักษาต้นไม้และการปลูกเพิ่มเติม ปัจจุบันมีการรวมกลุ่มของสตรีและกลุ่มแม่บ้านหลายแห่ง ผลิตงานอุตสาหกรรมทำผ้าบาติกจากสีธรรมชาติเป็นรายได้เสริมในช่วงว่างจากงานทำสวนทำไร่ ทำนา รวมถึงการยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการกลุ่ม ผู้วิจัยเห็นถึงข้อมูลดังกล่าวจึงสนใจที่จะทำการศึกษาเรื่องการบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา กลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติ บ้านศิรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

จากความเป็นมา และความสำคัญดังกล่าวทำให้ผู้ศึกษาค้นคว้ามีความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติ บ้านศิรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการเกิดกลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติ บ้านศิรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของกลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติ บ้านศิรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา กลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติ บ้านศิรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องการบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา กลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติ บ้านศิรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

1. **ผู้ให้ข้อมูลหลัก** คือ กลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติ บ้านศิรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีจำนวน 3 คน ได้แก่ 1) นายทิมพร ไชยบุญ ผู้วิจัยพิจารณาเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากเป็นประธานกลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติบ้านศิรีวง และยินดีให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย 2) นางอรุณดี ไชยบุญ ผู้วิจัยพิจารณาเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากเป็นรองประธานกลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติบ้านศิรีวง และยินดีให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย 3) นายนิพนธ์ บุญขวัญ ผู้วิจัยพิจารณาเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากเป็นเลขานุการกลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติบ้านศิรีวง และยินดีให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

2. **ผู้ให้ข้อมูลรอง** คือ ผู้ที่ส่งเสริม และสนับสนุนการบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีจำนวน 2 คน ได้แก่ นายสุวิทย์ ศรีสง ผู้วิจัยพิจารณาเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากเป็นผู้ซื้อสินค้าจากกลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติบ้านศิรีวง และยินดีให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย และนางวิมลพร ใจช่วย ผู้วิจัยพิจารณาเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากเป็นผู้ซื้อสินค้าจากกลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติบ้านศิรีวง และยินดีให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. พัฒนาการการเกิดกลุ่มอาชีพลายเทียนบาติกสีธรรมชาติ
2. สภาพปัญหาของกลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติ บ้านศิรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

3. การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา กลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติ บ้านศิรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องบันทึกภาพ เป็นการถ่ายภาพรูปเพื่อถ่ายรูปไว้เป็นหลักฐานในการวิจัย เพราะขณะสัมภาษณ์อาจจะต้องใช้กล้องถ่ายรูปในการเก็บภาพเพื่อนำมาใช้ในการวิจัย
2. บันทึกการสังเกต เป็นแบบที่ใช้ในการสังเกตในขณะที่สัมภาษณ์ หรือเพื่อสังเกตการณ์ตอบคำถามของผู้ถูกสัมภาษณ์ว่าตอบตรงประเด็นและตามข้อมูลจริงเท็จ เป็นการสังเกตกำหนดแนวทางโดยใช้สายตา
3. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบที่ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามไว้เพื่อต้องการเก็บบันทึกข้อมูลในการวิจัยพร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลให้ได้มากที่สุด และตรงประเด็นมากที่สุด
4. เครื่องบันทึกเสียง เป็นการบันทึกเสียงตอนสัมภาษณ์ เนื่องจากบางครั้งการจดบันทึกที่ระหว่างสัมภาษณ์ไม่ทัน ก็ยังมีเครื่องบันทึกเสียงเป็นเครื่องสำรองข้อมูลได้

การเก็บข้อมูล

1. สำรวจพื้นที่ในชุมชนเพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นก่อน หลังจากนั้นจึงไปสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มสตรีบ้านไทรเพาญ
2. สร้างความสัมพันธ์ และแนะนำตัวเบื้องต้นเพื่อนำไปสู่การปรับตัวให้เข้ากับชุมชน
3. ประสานงานโดยใช้เครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลรายละเอียดแบบเจาะลึกโดยนัดวัน เวลา และสถานที่ จากนั้นผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลและรายละเอียดแต่ละประเด็น โดยพบปะพูดคุยกับกลุ่มเป้าหมาย พร้อมถ่ายภาพประกอบ
4. รวบรวมวิเคราะห์ และสรุปผล หากปรากฏว่าขาดรายละเอียดข้อมูลส่วนใดก็ไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา กลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติ บ้านศิรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบเนื้อหาอย่างถูกต้องเรียบร้อยแล้ว จึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อให้ได้เนื้อหา ที่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ผู้ทำการวิจัยทำการศึกษา และนำมาวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. พัฒนาการการเกิดกลุ่ม

1.1 **ขั้นก่อตัวของกลุ่ม** พบว่า กลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติ บ้านศิรีวง มีการจัดตั้งกลุ่มขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2545 โดยมีความคิดจากประธานกลุ่มที่ต้องการให้คนในครอบครัวและคนในชุมชนที่สนใจสร้างรายได้เสริมมาเป็นส่วนร่วมในการบริการจัดการกลุ่ม

1.2 **ขั้นตอนการปฏิบัติของกลุ่ม** พบว่า มีการดำเนินขั้นตอนด้วยการยึดเอาวิสัยทัศน์จากธรรมชาติมีเป็นตัวสำคัญในการเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มกับชุมชน เพื่อให้มีความสอดคล้องกัน และสามารถเป็นที่รู้จักกันอย่างทั่วถึง

1.3 **ขั้นตอนการขยายตัวของกลุ่ม** พบว่า ประเด็นสำคัญที่ทำให้กลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติบ้านศิรีวง ได้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย อันเนื่องมาจากการนำสินค้าที่ได้จากการผลิตในกลุ่มไปออกงานสินค้าชุมชน ซึ่งเป็นงานที่คนส่วนใหญ่สนใจในเรื่องสินค้าของชุมชนต่าง ๆ

1.4 **ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของกลุ่ม** พบว่า กลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติบ้านศิรีวง ได้เป็นส่วนหนึ่งของการแบ่งปันความสุข แบ่งปันความคิด ช่วยเสริมสร้างจินตนาการให้ผู้สนใจมาทำกิจกรรมได้มีความคิด มีจินตนาการที่จะออกแบบลายผ้าของตนเอง

2. สภาพปัญหาของกลุ่ม

2.1 ปัญหาการผลิต พบว่า สิ่งที่เป็นปัญหาที่สุดในกลุ่ม คือการที่สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการกิจกรรมในกลุ่ม สมาชิกกลุ่มไม่สามารถหาวิธีการทำผ้าลายเทียนบาติกให้แก่นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจได้ เพราะถ้าวันไหนฝนตกจะไม่สามารถทำผ้าลายเทียนบาติกได้ เพราะอากาศมีความชื้น ผ้าที่ลงสีจะไม่แห้ง

2.2 สภาพปัญหาในการบรรจุภัณฑ์ พบว่า สภาพปัญหาบรรจุภัณฑ์ทางกลุ่มยังไม่สวยงาม รูปทรงไม่ทันสมัย และเป็นที่น่าจดจำของผู้คนที่เข้ามาในกลุ่มได้ยาก จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของบรรจุภัณฑ์เพื่อการขายที่ดีของกลุ่ม

2.3 สภาพปัญหาด้านการตลาด พบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาด้านราคาของสินค้าในกลุ่มที่คนภายนอกมองว่าราคาสินค้าแพงเกินไป เพียงเพราะแค่คนภายนอกยังไม่เห็นวิธีการทำที่แท้จริงภายในกลุ่มลายเทียนบาติก

2.4 สภาพปัญหาการบริหารจัดการกลุ่ม พบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาด้านราคาของสินค้าในกลุ่มที่คนภายนอกมองว่าราคาสินค้าแพงเกินไป เพียงเพราะแค่คนภายนอกยังไม่เห็นวิธีการทำที่แท้จริงภายในกลุ่มลายเทียนบาติก

3.การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจ

3.1 การบริหารจัดการกลุ่มด้วยความพอประมาณ พบว่า ภายในกลุ่มมีความพอประมาณ ใช้จ่าย ใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น มีความพอประมาณในการหารายได้ ใช้จ่ายเหมาะสมกับรายได้ของกลุ่มที่ได้รับ แต่ก็ไม่ฝืดเคืองจนเกินไป

3.2 การบริหารจัดการกลุ่มด้วยความมีเหตุผล พบว่า การดำรงชีวิตประจำวันในการบริหารจัดการกลุ่มที่จำเป็นจะต้องมีการตัดสินใจตลอดเวลา รู้จักไตร่ตรองถึงเหตุผลอย่างรอบคอบของสมาชิกในกลุ่ม และผู้ที่เข้ามาศึกษาดูงานภายในกลุ่ม ไม่ใช้อารมณ์ในการตัดสินใจ

3.3 การบริหารจัดการกลุ่มด้วยการมีภูมิคุ้มกัน พบว่า มีความพร้อมในการที่จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ภายในกลุ่ม สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ เก็บเกี่ยวประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่ได้จากการทำงานในกลุ่มมาปรับปรุงและพัฒนาการทำงานของ

ภาพที่ 1 การบริหารจัดการกลุ่มด้วยความมีเหตุผล

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา กลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติ บ้านคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ขึ้นก่อตัวของกลุ่ม

พบว่า กลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติ บ้านคีรีวง มีการจัดตั้งกลุ่มขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. 2545 โดยมีความคิดจากประธานกลุ่มที่ต้องการให้คนในครอบครัวและคนในชุมชนที่สนใจสร้างรายได้เสริม มาเป็นส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปาริชาติ วลัยเสถียร เรื่อง กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา กล่าวว่าขั้นก่อตัวของกลุ่มที่เกิดจากการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจนกระทั่งกลายเป็นการกระตุ้นจิตสำนึกให้ตระหนักสิ่งที่เผชิญอยู่ เกิดแกนนำในการประสานความสนใจร่วมในการรวมกลุ่ม (ปาริชาติ วลัยเสถียร, 2543) พบว่า สอดคล้องกับการศึกษาของ อัจฉรา สุขสมบูรณ์ เรื่อง วิสาหกิจชุมชนทิศทางใหม่ของการพัฒนาภาคการเกษตร พบว่า กระบวนการกระตุ้นให้เกิดกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยนั้น ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมกลุ่ม (Pre Group Stage) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เกษตรกรตำบลเข้าไปสร้างความคุ้นเคย การยอมรับ และความไว้วางใจ (อัจฉรา สุขสมบูรณ์, 2545) จากชุมชนรวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรา ปะลาวัน เรื่อง การดำรงอยู่ของกลุ่มอาชีพในชุมชนผู้ประสบภัยคลื่นยักษ์สึนามิ: กรณีศึกษากลุ่มเครื่องแกงตำมือบ้านเกาะมุกด์ ตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง พบว่า หลังจากที่ชุมชนบ้านเกาะมุกด์ได้รับความเสียหายจากคลื่นยักษ์สึนามิ เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 และชุมชนได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการช่วยเหลือให้ตั้งกลุ่มอาชีพเพื่อให้ชาวบ้านมีรายได้เสริม เนื่องจากรายได้จากการประมงซึ่งเป็นอาชีพหลักลดน้อยลงปัจจัยภายในที่สนับสนุนการดำรงอยู่ของกลุ่ม ได้แก่ การจัดตั้งกลุ่มนั้นเกิดจากความต้องการของสมาชิกกลุ่มที่ต้องการมีรายได้เสริม และได้ลดจากการประสบภัยสึนามิ เนื่องจากได้พบปะกันเมื่อมีการรวมกลุ่ม (มยุรา ปะลาวัน, 2550)

จากการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา กลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติ บ้านคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ปัญหาการผลิต พบว่า สิ่งที่เป็นปัญหาที่สุดในกลุ่ม คือ การที่สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการกิจกรรมในกลุ่ม สมาชิกกลุ่มไม่สามารถหาวัตถุดิบมาผลิตเทียนบาติกให้แก่นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจได้ เพราะถ้าวันไหนฝนตกจะไม่สามารถหาผ้าลายเทียนบาติกได้ เพราะอากาศมีความชื้น ผ้าที่ลงสีก็จะไม่แห้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรทัย เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาที่เกิดจากกิจกรรมการผลิตหรือที่ต้องอาศัยฝีมือ และความชำนาญงาน และปัญหาด้านเงินทุนที่มีไม่เพียงพอ ปัญหาที่เกิดจากกิจกรรมการค้า และการบริการ กลุ่มยังไม่มีแนวคิดในการผลิตของกลุ่มเชิงธุรกิจ ไม่มีการพัฒนากระบวนการผลิตที่ใช้เทคโนโลยี (อรทัย เรื่องกุล, 2547) วิชาการเข้ามาช่วย พบว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธิพร ทองงาม เรื่อง การพัฒนาศักยภาพกลุ่มอาชีพ ตำบลฉลอง อำเภอมือง จังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษา พบว่า ปัญหาด้านการจัดการกลุ่ม พบว่า กลุ่มขาดการจัดการกลุ่มที่เหมาะสมทั้งในด้านการจัดการกลุ่มขึ้นวางแผน การจัดการกลุ่มขั้นการดำเนินงาน การจัดการกลุ่มขั้นการติดตาม และประเมินผล ทำให้ขาดการได้รับการดูแลเอาใจใส่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเงินสนับสนุนที่ได้รับไม่เพียงพอที่จะนำมาพัฒนากลุ่มให้ประสบความสำเร็จตามที่ควรจะเป็นปัญหาด้านการผลิต และการตลาด พบว่า การขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการผลิตและการตลาด ส่งผลให้กลุ่มไม่สามารถเพิ่มช่องทางในการจัดจำหน่ายสินค้า และไม่สามารถก้าวเข้าสู่ระบบธุรกิจแบบเต็มรูปแบบ (สุธิพร ทองงาม, 2550) รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรา ปะลาวัน เรื่อง การดำรงอยู่ของกลุ่มอาชีพในชุมชนผู้ประสบภัยคลื่นยักษ์สึนามิ: กรณีศึกษากลุ่มเครื่องแกงตำมือบ้านเกาะมุกด์ ตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง ผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการกลุ่ม กลุ่มมีการบริหารจัดการด้านองค์กรแบบไม่เป็นทางการกลุ่มมีผู้นำตามตำแหน่งคือ ประธานกลุ่ม และผู้นำตามธรรมชาติ คือ รองประธาน โดยรองประธานทำหน้าที่บริหารจัดการเกือบทุกเรื่องของกลุ่มยกเว้นเรื่องการผลิต เพราะว่าการผลิตสินค้าของกลุ่มต้องใช้แรงงานจากสมาชิกหลายคนที่ต้องทำร่วมกันอภิปรายผลได้ว่าปัญหาการผลิตเกิดจากการขาดแคลนเงินทุนการผลิตสินค้าและบริการในท้องถิ่น ส่วนใหญ่เป็นกิจการขนาดเล็กทำในครัวเรือน หรือรวมกลุ่มผลิตมีเงินทุนน้อยเข้าไม่ถึงแหล่งสนับสนุนเงินปัญหาข้างต้นที่เกิดขึ้นมิใช่เกิดจากผู้ผลิตทั้งหมด บางครั้งอาจเกิดจากตัวลูกค้าเองก็ได้ เนื่องจากไม่ทราบความต้องการที่แท้จริงของตนเองสั่งสินค้า (มยุรา ปะลาวัน, 2550) จากการศึกษารื่อง การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง กรณีศึกษา กลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติ บ้านศิรวัง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

บริหารจัดการกลุ่มด้วยความพอประมาณพบว่าภายในกลุ่มมีความพอประมาณการใช้จ่ายใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น มีความพอประมาณในการหารายได้ ใช้จ่ายเหมาะสมกับรายได้ของกลุ่มที่ได้รับ แต่ก็ไม่มีเดือดร้อนจนเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนรัตน์ รัตนสนธิ เรื่อง การส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับเยาวชนไทย: กรณีศึกษา นักศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า การบริหารจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่ม ด้านการตลาด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด คือ ผลิตภัณฑ์ การบริหารจัดการด้านผลิต ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการผลิต การบริหารจัดการ ด้านการบริหารองค์กร ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการ การบริหารจัดการ ด้านการเงิน และบัญชี ได้แก่ สภาพคล่องทางการเงิน โครงสร้างเงินทุน การจัดทำบัญชีและงบประมาณการเงิน คือ การจัดทำบัญชีและงบการเงิน (กาญจนรัตน์ รัตนสนธิ, 2544) พบว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรทัย เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในเขต เทศบาลเมืองกำแพงเพชร ผลการศึกษาพบว่า ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอกของเศรษฐกิจชุมชนในเขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชรที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน พบว่า จุดแข็ง ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น วัตถุดิบ และแรงงานที่มีอยู่ในท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์สามารถจำหน่ายในราคาถูก ทำให้สามารถแข่งขันในตลาด และเป็นกลุ่มขนาดเล็ก จุดอ่อน ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มีความซ้ำซ้อนกับผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในท้องตลาด มีเงินทุนน้อย ขาดการสนับสนุน ขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักการและการดำเนินงาน โอกาส ได้แก่ รัฐบาลให้การสนับสนุน และมีโครงการพัฒนาทางด้านการให้ความรู้ เทคโนโลยี ฯลฯ และให้การส่งเสริม การจัดงานแสดงสินค้าตามที่ตั้งต่าง ๆ การคมนาคมที่มีเส้นทางคมนาคม ติดต่อได้สะดวก และเทคโนโลยีและการติดต่อสื่อสารในปัจจุบันมีการพัฒนาขึ้นมา จึงทำให้กลุ่มสามารถเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม (อรทัย เรื่อง กลยุทธ์, 2547) พบว่า สอดคล้องกับการศึกษาของ ประทีป วีรพัฒนนิรันดร์ เรื่อง เศรษฐกิจชุมชน: ทางรอดที่ยั่งยืนของชาติ ได้กล่าวว่า เศรษฐกิจชุมชนมีลักษณะสำคัญครบถ้วนเป็นหน่วยการผลิต แรงงานของสมาชิกมีครบถ้วนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการอยู่รอดของครอบครัวต่อความพอเพียง และตามความสามารถในการพึ่งตนเองตามแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนเป็นตัวของตัวเองมีพลวัต และสามารถที่จะอยู่รอดด้วยตนเองได้พัฒนาการของระบบทุนนิยม (ประทีป วีรพัฒนนิรันดร์, 2540) รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงนุช พันยาก เรื่อง เศรษฐกิจชุมชน กรณีศึกษาธุรกิจผ้าก๊วยบ้านโนนสว่าง ตำบลโนนสว่าง อำเภอกุดข้าวปุ้น จังหวัดอุบลราชธานีผลการศึกษา พบว่า ด้านการร่วมมือประสานงานกับชุมชน มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ วัดในหมู่บ้าน สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอกุดข้าวปุ้น องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสว่าง สำนักงานเกษตรอำเภอกุดข้าวปุ้น ที่ทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี โดยมีจุดประสงค์เพื่อของบประมาณสนับสนุนการฝึกอบรมเพิ่มทักษะปฏิบัติในกระบวนการผลิต การตลาด การยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ และนำศึกษาดูงานแหล่งเศรษฐกิจชุมชนอื่น ๆ (นงนุช พันยาก, 2549)

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา กลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติ บ้านศิรวัง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า หากสามารถแก้ไขข้อบกพร่องได้อย่างตรงจุดโดยมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้จะสามารถช่วยพัฒนาวิสาหกิจกลุ่มผ้าบาติกสีธรรมชาตินี้ให้ยั่งยืนต่อไปได้ ซึ่งจะประกอบด้วยหลักความพอประมาณ หลักความมีเหตุผล หลักการมีภูมิคุ้มกัน หลักการมีความรู้ และหลักการมีคุณธรรม ซึ่งเป็นหลักการบริหารที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหลายกลุ่มนำไปปฏิบัติพัฒนาและเห็นผลสัมฤทธิ์ได้จริง ส่วนข้อเสนอแนะ ได้แก่ 1) ข้อเสนอแนะต่อกลุ่มลายเทียนบาติกสีธรรมชาติ บ้านศิรวัง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช 1.1) ควรมีการสร้างเครือข่ายในชุมชน และใน

การตลาดที่ใหญ่ขึ้น และ 1.2) กลุ่มควรมีการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มตามสื่อต่าง ๆ ที่หลากหลาย เพื่อเป็นการเปิดตลาดให้กว้างขึ้น 2) ข้อเสนอแนะต่อชุมชน 2.1) ส่งเสริมให้คนในชุมชนมีความรู้ในเรื่อง กระบวนการทำผ้าลายเทียนบาติก และ 2.2) ส่งเสริมให้คนในชุมชนเปิดการตลาดในชุมชนศิรีวงและชุมชนอื่น ๆ 3) ข้อเสนอแนะ ต่อหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน 3.1) องค์การบริหารส่วนตำบลกำโลนควรเข้ามาส่งเสริมในการ พัฒนาอาชีพให้มีระบบแบบแผนที่มีมั่นคงมากขึ้น 3.2) องค์การบริหารส่วนตำบลกำโลนควรให้มีการจัด ประชาสัมพันธ์ให้คนทั้งภายในชุมชน และภายนอกชุมชนได้รู้จักผ้าลายเทียนบาติกมากขึ้น และ 3.3) องค์การบริหารส่วนตำบลกำโลนควรมีการสร้างเครือข่ายชุมชนที่เข้มแข็งให้มากยิ่งขึ้น และ 4) ข้อเสนอแนะวิจัยครั้งต่อไป 4.1) ควรศึกษา แนวทางการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของลายเทียนบาติสืธรรมชาติ บ้านศิรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 4.2) ควรศึกษา แนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาการทำผ้าลายเทียน บาติก ในชุมชนศิรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2551). ข้อควรรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์แห่งประเทศไทย จำกัด.
- กาญจนารัตน์ รัตนสนธิ. (2544). การส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสำหรับเยาวชนไทย: กรณีศึกษา นักศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี สถาบันราชภัฏเชียงใหม่. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นงนุช พันยาก. (2549). เศรษฐกิจชุมชน: กรณีศึกษาธุรกิจผ้าก๊วยบ้านโนนสว่าง ตำบลโนนสว่าง อำเภอกุดข้าวปุ้น จังหวัดอุบลราชธานี. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์การพัฒนา. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ประทีป วีรพัฒนนิรันดร์. (2540). เศรษฐกิจชุมชน: ทางรอดที่ยั่งยืนของชาติ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัย และให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร. (2543). กระบวนการ และเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- มยุรา ปะลาวัน. (2550). การดำรงอยู่ของกลุ่มอาชีพในชุมชนผู้ประสพภัยคลื่นยักษ์สึนามิ: กรณีศึกษากลุ่มเครื่องแกงตำมือบ้านเกาะมุกด์ ตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- สุลีพร ทองงาม. (2550). การพัฒนาศักยภาพกลุ่มอาชีพ ตำบลคลอง อำเภอมือง จังหวัดภูเก็ต. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา. มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- อรทิพย์ เรืองกุล. (2547). กลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในเขต เทศบาลเมืองกำแพงเพชร. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- อัญญา สุขสมบูรณ์. (2545). วิสาหกิจชุมชนทิศทางใหม่ของการพัฒนาภาคการเกษตร. วารสารส่งเสริม, 33(176), 33-35.